

2108002602040002 / 2108001202040001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF COMMERCE (EXTERNAL) PART- II
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IV

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination : **MASTER OF COMMERCE (EXTERNAL) PART- II**

b. Name of the Subject : **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IV**

c. Subject Code No : **2108002602040002 / 2108001202040001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

5. Necessary calculation will be treated as part of the answer.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

20

Answer the following Questions

A. એક કંપનીનાં ધંધામાં મંદીને કારણે કમાણી અને ડિવિડન્ડનો દર 10%ના દરે ઘટી રહ્યાં છે. જો પાછલાં વર્ષનું ડિવિડન્ડ રૂ. 20 હોય અને વળતરનો દર 20% હોય તો કંપનીની ઇક્વિટી શેરની ચાલુ કિંમત કેટલી હશે?

A Company is facing a slack business and demand for its product is declining consequently, its profit and its dividend are also declining at the rate of 10% per annum. If dividend paid during the last year was Rs. 20 and required rate of return was 20%. What will be current market price of equity share.

B. સમતૂટ બિંદુએ સ્થિર ખર્ચા રૂ. 4,00,000 છે. ચલિત ખર્ચા 60% છે.

1. સમતૂટ બિંદુ

2. ચલિત ખર્ચા 15% વધે તો નવું સમતૂટ બિંદુ શોધો.

Fixed costs at the break-even point are Rs. 4,00,000. Variable costs are 60 %. Find Out:

1. Break – even point
2. New break-even point if variable cost increase by 15%

C. એક યોજનામાં રૂ. 20,00,000 નું રોકાણ કરવામાં આવે છે. યોજનાનું આયુષ્ય 05 વર્ષનું છે. આયુષ્યના અંતે ભંગાર કિંમત રૂ. 5,00,000 ઉપજે છે. ઘસારો અને કરવેરા કાપ્યા પછીનો 05 વર્ષનો કુલ ચોખ્ખો નફો રૂ. 8,00,000 છે.

સરેરાશ રોકાણ પર વળતરની પદ્ધતિ સરેરાશ વળતરનો દર શોધો.

Rs. 20,00,000 invested in a project, the life of a project is 05 year and scrap value is Rs. 5,00,000. Total net profit of 05 years is Rs. 8,00,000 (after depreciation and tax). Find out average return rate on the basis of average investment return.

D. કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારીનું કાર્યક્ષેત્ર સમજવો.

Discuss : Scope of Corporate social responsibility

Q.2 સત્યમ લિ. રૂ. 3,20,000 ના પ્રોજેક્ટ અંગે વિચારણા કરે છે. જે માટે તેના આયુષ્ય દરમિયાન સ્ટોક અને લેણામાં રૂ. 1,60,000 નો વધારો જરૂરી છે. 20

પ્રોજેક્ટને કારણે રૂ. 4,00,000 નું વધારાનું વેચાણ થશે. અને તેના 05 વર્ષના આયુષ્ય દરમિયાન દરેક વર્ષે રોકડ ખર્ચ રૂ. 1,20,000 થશે. ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિએ માંડી વાળવામાં આવે છે. કરવેરાનો દર 50% છે. અને કરવેરા બાદ મૂડી પડતર દર 20% છે.

પ્રથમ પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે જુદા જુદા વટાવના દરે રૂ. 1 નું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	1	2	3	4	5
20%	0.833	0.694	0.579	0.482	0.402
25%	0.800	0.640	0.512	0.410	0.328
30%	0.769	0.592	0.455	0.350	0.269

પ્રોજેક્ટ અંગે ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય અને આંતરિક વળતરનો દર નક્કી કરો.

Satyam Ltd. is contemplating a capital project of Rs. 3,20,000 and will require an increase in the level of inventories and receivables of Rs. 1,60,000 over its life.

The project will generate additional sales of Rs. 4,00,000 and will require cash expenses of Rs.1,20,000 in each year of its five-year life. Depreciation is provided on straight line method. Tax rate is 50% and after-tax cost of capital is 20%

The present value of Rs. 1 at different discount rates for the first five year as follows:

Year	1	2	3	4	5
20%	0.833	0.694	0.579	0.482	0.402
25%	0.800	0.640	0.512	0.410	0.328
30%	0.769	0.592	0.455	0.350	0.269

Determine the net present value and Internal rate of return for the project.

અથવા

OR

રામ લિ. જે કામ મજૂરો દ્વારા થાય છે તે કરવા એક પ્લાન્ટ ખરીદવાની વિચારણા કરે છે. તે અંગે બે વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. પ્લાન્ટ - 1 અને પ્લાન્ટ - 2 નીચેની માહિતી પરથી તમારે નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક બનાવવાનું છે. અને પ્લાન્ટ અંગે રોકાણ પરત તથા રોકાણ પર વળતરનો દર ગણવાના છે.

20

વિગત	પ્લાન્ટ - 1	પ્લાન્ટ - 2
પ્લાન્ટનું અદાજી આયુષ્ય	25 વર્ષ	50 વર્ષ
પ્લાન્ટની કિંમત	રૂ. 4,00,000	રૂ. 5,00,000
પરોક્ષ સામગ્રીનો ખર્ચ	રૂ. 10,000	રૂ. 10,000
બગાડમાં અંદાજે બચત	રૂ. 15,000	રૂ. 15,000
વધારાનો નિભાવ ખર્ચ	રૂ. 20,000	રૂ. 20,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં અંદાજે બચત બિનજરૂરી કર્મચારીઓની સંખ્યા	500	400
કર્મચારીદીઠ મજૂરી	રૂ. 100	રૂ. 100

1. નફા પર કરવેરાનો દર 50% ગણવાનો છે.

2. કરવેરાની ગણતરી માટે ઘસારો અવગણો.

તમે કયાં પ્લાન્ટની ભલામણ કરશો?

Ram Ltd. is thinking to purchase a plant for the work. Which have been done by workers. For that two options will be available Plant – 1 and Plant – 2. Prepare the statement of profitability on the basis of the information given below: Find out payback period and internal rate of return for each plant.

Particular	Plant – 1	Plant – 2
Plant's estimated life	25 Years	50 Years
Cost of plant	Rs. 4,00,000	Rs. 5,00,000
Indirect material cost	Rs.10,000	Rs. 10,000
Estimated saving in scrape	Rs. 15,000	Rs. 15,000
Additional maintenance cost	Rs. 20,000	Rs. 20,000
Estimated saving in indirect wages:	500	400
Number of useless labours		
Wages per labour (Rs.)	Rs. 100	Rs. 100

1. Tax rate is 50% on profit.
2. Neglect depreciation for the calculation of tax,
Which plant will to purchase?

Q.3 હંસા લિ.ની નીચેની માહિતી પરથી ગણતરી કરો.

20

1. નફા જથ્થા ગુણોત્તર
2. સમતૂટ બિંદુ
3. 40% નફા જથ્થા ગુણોત્તર માટે જરૂરી વેચાણ
4. વેચાણ રૂ. 6,00,000 હોય ત્યારે સલામતી ગાળો
5. વેચાણ રૂ. 8,00,000 હોય ત્યારે નફો
6. કરવેરા પછી ચોખ્ખો નફો રૂ. 1,40,000 મેળવવા જરૂરી વેચાણ,
કંપની કરવેરાનો દર 60% છે.

વર્ષ 2023 માટે કંપનીની સ્થિતિ:

વિગત	રૂ.
વેચાણ	4,00,000

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	3,00,000
ફાળો	1,00,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	30,000
નફો	70,000

Form the following information of Hansa Ltd. Find out:

1. Profit-Volume Ratio
2. Break- Even Point
3. Sales for 40% Profit-Volume Ratio
4. Margin of safety from the sales of Rs. 6,00,000
5. Net Profit from the sales of Rs. 8,00,000
6. Required sales for the net profit of Rs. 1,40,000 after tax, the corporate income tax rate being 60%

Position of the company for the year 2023:

Particular	Rs.
Sales	4,00,000
Variable overheads	3,00,000
Contribution	1,00,000
Fixed overheads	30,000
Net Profit	70,000

અથવા

OR

ભાવના લિમિટેડનું તા. 31-03-2023 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

20

દેવા	રૂ.	મિલકત	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી (રૂ. 10)	5,00,000	ચોખ્ખી મિલકત	20,00,000
અનામતો	4,00,000	ચાલુ મિલકતો	12,50,000
14%ની પ્રેફરન્સ મૂડી	1,50,000		
15% ના ડિવેન્ચર	12,50,000		
20% ની મુદતી લોન	7,00,000		
ચાલુ દેવા	2,50,000		

	32,50,000		32,50,000
--	-----------	--	-----------

વધારાની માહિતી :

1. ઈક્વિટી શેરનો સરેરાશ ભાવ રૂ. 30 છે. આવતા વર્ષ માટે અપેક્ષિત ડિવિડન્ડ 24% અને વૃદ્ધિ દર 11% છે.
  2. કરવેરાનો દર 40% છે.
  3. રાખી મુકેલી કમાણીની પડતર ઈક્વિટી મૂડીની પડતર થી 2% ઓછી છે.
- ગણતરી દશાવો:
1. ચોપડે મુલ્યભારના આધારે ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર.
  2. ડિવિડન્ડ વૃદ્ધિ મોડેલ હેઠળ ઈક્વિટી મૂડીની પડતર શોધો.

The balance sheet of Bhavna Ltd. on 31/03/2023 is as under:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity capital (each of Rs. 10)	5,00,000	Net fixed assets	20,00,000
Reserves	4,00,000	Current assets	12,50,000
14% Preference share	1,50,000		
15% debentures	12,50,000		
20% term loan	7,00,000		
Current Liabilities	2,50,000		
	32,50,000		32,50,000

Additional information:

1. The average market price of equity shares is Rs. 30, The expected dividend in the next year is 24%. The dividend grows at 11%.
2. The tax bracket of the company is 40%.
3. The cost of retained earnings is 2% less than cost of equity capital.

Answer the following:

1. Calculate the cost of equity under dividend growth model.
2. Calculate the weighted average cost of capital of the company using the book value weights

Q.4 નીચે આપેલી વિગતો પરથી તેજલ લિ.નું સૌથી વધુ નફાકારક મિશ્રણ શોધો અને તે વસ્તુ મિશ્રણની નફાકારકતાનું પત્રક બનાવો.

20

વિગત	A	B	C
અંદાજેલ ઉત્પાદન અને વેચાણના એકમો	3500	3000	2000
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	રૂ. 40	રૂ. 50	રૂ. 60
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	3 કિલો	4 કિલો	5 કિલો
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2 કલાક	3 કલાક	4 કલાક
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. 9	રૂ. 10	રૂ. 9
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. 10	રૂ. 10	રૂ. 10
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ કિલોદીઠ	રૂ. 5	રૂ. 5	રૂ. 5
પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાક દર	રૂ. 2	રૂ. 2	રૂ. 2
વેચાણમાં શક્ય મહત્તમ એકમો	1000	5000	15000

ત્રણેય વસ્તુના ઉત્પાદન માટે એકસરખો જ પ્રત્યક્ષ માલસામાન એકસરખા યંત્રો અને સમાન કક્ષાનાં કામદારો ઉપયોગમાં લેવાય છે.

ચાવીરૂપ પરીબળ એ પ્રત્યક્ષ મજૂરી છે. જે 70,000 કલાકથી મર્યાદિત છે.

From the following particulars, find the most profitable mix and prepare a statement of profitability of the product mix of Tejal Co. Ltd.

Particular	A	B	C
Unit budgeted to be produced and sold	3500	3000	2000
Selling price per unit	Rs. 40	Rs. 50	Rs. 60
Direct Material	3 Kg	4 Kg	5 Kg
Direct Labour	2 hrs.	3 hrs.	4 hrs.
Variable Overheads	Rs. 9	Rs. 10	Rs. 9
Fixed Overheads	Rs. 10	Rs. 10	Rs. 10
Cost of Direct materials	Rs. 5	Rs. 5	Rs. 5

Cost of Direct Labour	Rs. 2	Rs. 2	Rs. 2
Maximum possible unit for sales	1000	5000	15000

All the three products A, B and C are produced from same direct materials using the type of machines and 1 labour which is the key factor is limited to 70,000 hours.

અથવા

OR

હેતલ લિ. પેનનું ઉત્પાદન કરે છે. તેઓ તેમની પ્રોડક્ટ એકમદીઠ રૂ. 100 ના ભાવે વેચે છે. અને પેન દીઠ રૂ. 60 નફો મેળવે છે. તેઓ 50% ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ 10,000 પેનોનું ઉત્પાદન કરે છે. દરેક પેનની એકમદીઠ પડતર નીચે મુજબ છે:

20

પ્રત્યક્ષ માલસામન.....રૂ. 8
મજૂરી.....રૂ. 3
કારખાના ખર્ચા.....રૂ. 20 (50% સ્થિર)
વેચાણ ખર્ચા .....રૂ. 6 (25% ચલિત)
આવતા વર્ષ પડતર નીચે મુજબ વધશે એવી ધારણા છે:
સ્થિર ખર્ચા.....15%
પ્રત્યક્ષ મજૂરી.....15%
માલસામાન.....15%
વેચાણ કિંમતમાં કોઈ ફેરફાર થશે નહીં. આવતા વર્ષ માટે બીજા વધારાના 2000 પેનનો ઓર્ડર મળશે. હાલના જેટલો જ નફો કમાવા માટે પેનની ઓછામાં ઓછી કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ?

Hetal manufacturer Pens. He sells his product at Rs. 100 each and makes profit of Rs. 60 on each pen. He worked 50% of his machinery capacity at 10,000 pens.

The cost of each pen is as under:

Direct Material.....Rs. 8
Wages.....Rs. 3
Work Overheads.....Rs. 20 (50% fixed)

Sales Expenses.....Rs. 6 (25% Variable)

His anticipation for the next year is that the cost will go up as under:

Fixed Charges 15%

Direct labour.....15%

Material cost.....15%

There will not be any change in selling price. There is an additional order for 2,000 pens in the next year.

Q.5 ટુકનોંધ લખો. (ગમે તે ચાર)

20

Write short note (any four)

1. નાણાંનું સમય મૂલ્ય
Time value of money
2. નાણાંનું ભાવી મૂલ્ય સમજાવો
Explain Future value of money
3. મૂડી પડતરના વિવિધ ખ્યાલો
Concept of Cost of Capital
4. તફાવત પડતર પદ્ધતિ વિશેષતા અને તેના ઉપયોગ
Features and application of differential costing
5. વ્યસ્થિત જોખમ અને અવ્યસ્થિત જોખમ અંગે ટુકનોંધ
Write short notes on systematic risk and unsystematic risk
6. મૂડી બજેટ તૈયાર કરવાનું મહત્વ
Importance of capital Budgeting
7. મૂડી પડતરનું મહત્વ
Significance of the cost of capital

*****